

Høgskolelektor Elin Margrethe Aasen

Saksbehandler
Seniorrådgiver Arild Hals

Telefon 73 86 71 52

Fax 73 59 75 60

Epost: arild.hals@ntnu.no

rek-4@ntnu.no

Postadresse: Det medisinske fakultet

Medisinsk teknisk forskningssenter

7489 Trondheim

Besøksadr: ISM, Røde Kors 3 etg.

St.Olavs Hospital

Vår dato:

05.09.07

Vår ref.:

4.2007.1947

Deres dato:

Deres ref.:

Brukermedvirkning i forhold til eldre pasienter med kronisk nyresvikt som blir behandlet hemodialyse og for deres pårørende.

Med hjemmel i lov om behandling av etikk og redelighet i forskning § 4 har Regional komité for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk, Midt-Norge vurdert prosjektet i sitt møte 24. august 2007 med følgende vilkår og vurdering:

Hensikten med studien er å få økt kunnskap om hvordan brukermedvirkning blir erfart av eldre HD pasienter og deres pårørende, og hvordan sykepleiere i en dialyseavdeling erfarer at brukermedvirkning i forhold til eldre HD pasienter og deres pårørende blir praktisert.

Problemstilling:

Hvilke erfaringer har pasientene, pårørende og sykepleier med brukermedvirkning i en dialyseavdeling og hvordan kan erfaringene tolkes i et livsverdenperspektiv og et systemperspektiv?

Forskingsspørsmål:

1. Hvordan erfarer eldre HD pasienter brukermedvirkning fra den første informasjon om HD behandling blir gitt og frem til intervjuet?
2. Hvordan erfarer pårørende til eldre HD pasienter brukermedvirkning fra den første informasjon om HD behandling blir gitt og frem til intervjuet?
3. Hvordan erfarer sykepleier praktisering av brukermedvirkning i forhold til eldre HD pasienter?
4. Hvordan kan erfaringene til pasient, pårørende og sykepleier i forhold til brukermedvirkning forstås i et livsverdensperspektiv, når de ulike livsverdner blir sammenlignet?
5. Hvordan kan erfaringene til pasient, pårørende og sykepleier i forhold til brukermedvirkning i en dialyseavdeling forstås i et systemperspektiv?

Studien vil ha et utforskende og sammenlignende design. Det kvalitative forskningsintervju vil bli brukt som metode for datasamling i form av fortellinger. Intervjuene fra pasientene, pårørende og sykepleiers vil danne datamateriale i forhold til de fem forskningsspørsmålene.

Det vil bli foretatt et strategisk utvalg der det tilstrebes en spredning i forhold til alder, kjønn og hvor lenge pasienten har gått til dialyse. Pasientene skal være 75 år og mer og skal ikke nyretransplanteres, det innebærer at pasientene vil være avhengig av dialyse resten av livet. Pasienten selv velger sammen med kontaktsykepleier en nær pårørende som kontaktsykepleier forespør om å delta. Respondentene skal ha samtykke kompetanse. Intervjuene er tenkt å foregå i hjemmet til respondentene, er dette ikke ønskelig vil forsker finne et annet egnet sted utenfor dialyseavdelingen. Studien vil inkludere; 10 pasienter, 10 pårørende og 10 sykepleiere fra 5 dialyseavdelinger. 2 pasienter, 2 pårørende og 2 sykepleiere fra hver dialyseavdeling.

Følgende vilkår ligger til grunn for komiteens vedtak:

- Komiteen viser til prosjektprotokollen og har ingen merknader til prosjektets hensikt eller plan for gjennomføring.
- Komiteen viser til informasjonsskrivet og komiteen har nytt navn: Det skal stå at prosjektet er godkjent av Regional Komité for Medisinsk og Helsefaglig Forskningsetikk, Midt-Norge.
- Det skal stå at studien er meldt til Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD).
- Informasjonsskrivet er veldig omfattende og kan sannsynligvis forkortes uten tap av informasjonsverdi.
- Siste avsnitt som omhandler prosjektleder; Jeg er.... bør fjernes. Prosjektleder oppgir navn og kontaktinfo i bunn av skrevet. E-postadressen bør fjernes da sensitive medisinske opplysninger ikke bør formidles ved e-post.
- Komiteen ber om at revidert informasjonsskriv sendes komiteen og prosjektet kan ikke settes i gang før skrevet er godkjent av komiteens leder.

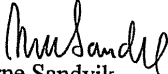
Komiteen ber om å få tilsendt artikkel/rapport når studien er fullført.

Komiteens vurdering er et enkeltvedtak i henhold til forvaltningslovens (fvl) § 2 b:

”Komiteen godkjenner at prosjektet gjennomføres.”

Vedtaket kan påklages og klagefristen er tre uker fra mottagelsen av dette brev, jf. fvl. §§ 28 og 29. Klageinstans er Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin og helsefag (NEM), men en eventuell klage skal rettes til REK Midt-Norge. Avgjørelsen i NEM er endelig. Det følger av fvl. § 18 at en part har rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, med mindre annet følger av de unntak loven oppstiller i §§ 18 og 19.

Med hilsen

Arne Sandvik
Professor
Leder i komiteen

Arild Hals
Seniorrådgiver
Sekretær i komiteen

Harald Hårfagres gate 29
N-5007 Bergen
Norway
Tel: +47-55 58 21 17
Fax: +47-55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org.nr. 985 321 884

Elin Aasen
Universitetet i Bergen
5020 BERGEN

Vår dato: 17.09.2007

Vår ref: 17243 / 2 / AMS

Deres dato:

Deres ref:

TILRÅDING AV BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 01.08.2007. Meldingen gjelder prosjektet:

17243 *Brukermedvirkning i forhold til eldre pasienter med kronisk nyresvikt som blir behandlet med hemodialyse og deres pårørende*
Behandlingsansvarlig Universitetet i Bergen, ved institusjonens øverste leder
Daglig ansvarlig Elin Aasen

Personvernombudet har vurdert prosjektet, og finner at behandlingen av personopplysninger vil være regulert av § 7-27 i personopplysningsforskriften. Personvernombudet tilrår at prosjektet gjennomføres.

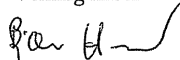
Personvernombudets tilråding forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, eventuelle kommentarer samt personopplysningsloven/-helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, http://www.nsd.uib.no/personvern/melding/pvo_endrings skjema.cfm. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://www.nsd.uib.no/personvern/register/>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 31.12.2011, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Bjørn Henrichsen

Anne-Mette Somby

Kontaktperson: Anne-Mette Somby tlf: 55 58 24 10
Vedlegg: Prosjektvurdering

Prosjektvurdering - Kommentar

17243

Personvernombudet finner at behandlingen kan finne sted med hjemmel i personopplysningsloven §§ 8 første ledd og 9 a (samtykke).

Alle pasienter som skal inkluderes i prosjektet vurderes som samtykkekompetente.

Informasjonsskrivene som er utarbeidet er tilfredstillende etter revisjon jf. e-post 12.09.2007.

Når resultatene presenteres skal ingen enkeltpersoner kunne gjenkjennes.

Ved prosjektslutt 31.12.2011 skal datamaterialet anonymiseres. Dette innebærer at direkte og indirekte personidentifiserende opplysninger slettes eller skrives om. Lydopptak slettes.

Prosjektet er tilrådd av Regional etisk komité for medisinsk forskningsetikk (REK).

Forespørsel om å delta i en vitenskaplig undersøkelse.

Informasjon til sykepleier ved dialyseavdelingen i forhold til studien:

Brukermedvirkning i forhold til eldre pasienter med kronisk nyresvikt som blir behandlet med hemodialyse og deres pårørende.

Bakgrunn for studien.

Denne undersøkelsen tar utgangspunkt i den nye Omsorgsmeldingen, Stortingsmelding 25 (2005-2006) *Mestring, muligheter og mening* som vektlegger at pasienter og pårørende får være delaktig og får makt og innflytelse over sin egen situasjon. Undersøkelsen setter fokus på eldre (mer enn 75 år) pasienter med kronisk nyresvikt som blir behandlet med hemodialyse og som ikke skal nyretransplanteres og pårørende til samme pasientgruppe. Jeg henvender meg til deg med forespørsel om du kan tenke deg å delta i denne undersøkelsen

Målsetting og problemstilling for studien.

Målet med undersøkelsen er å få kunnskap om hvordan eldre hemodialysepasienter og deres pårørende erfarer medbestemmelse/deltagelse (brukermedvirkning) i forhold til hemodialysebehandlingen. Og hvordan sykepleiere i en dialyseavdeling erfarer at, medbestemmelse/deltagelse (brukermedvirkning) i forhold til eldre hemodialysepasienter og deres pårørende blir praktisert i en dialyseavdeling.

Problemstilling for studien er: *Hvordan blir brukermedvirkning i en dialyseavdeling erfart av pasient og pårørende, og hvordan erfarer sykepleier at brukermedvirkning blir praktisert?*

Metode.

Undersøkelsen skjer ved en kvalitativ studie. Det planlegges å intervjuer pasienter, 10 pårørende og sykepleiere fra ulike dialyseavdelinger. Dersom du ønsker å delta i denne studien vil jeg først be deg fortelle litt om deg selv; utdanning og yrke, hvor lenge du har arbeidet ved dialyseavdelingen, det sosiale miljøet i avdelingen og dialyseavdelingens rutiner. Videre vil jeg be deg fortelle om dine erfaringer med samhandlingen med de eldre hemodialyse pasientene og deres pårørende om hemodialysebehandlingen. Du kan ta utgangspunkt i en pasient og ditt første møte med pasienten og deres pårørende tiden frem til i dag. Du kan fortelle om hvordan du informerer dem, hvordan du lar dem uttrykke sine ønsker og behov og hvordan du legger til rette for at deres ønsker og behov blir tatt til følge. Intervjuet vil skje på et rolig sted utenom avdelingen, det kan være i ditt hjem eller at forsker finner et annet egnet sted. Samtalen vil bli tatt opp på bånd, for så senere å bli skrevet ned i tekst og analysert. Etter at intervjuet er analysert kan det bli aktuelt å kontakte deg på nytt for å be deg utdype enkelte hendelser.

De som kan delta i undersøkelsen er:

- Eldre hemodialysepasienter som er 75 år eller mer, som ikke skal nyretransplanteres, og som har blitt behandlet med hemodialyse i minst to måneder.
- Pårørende til samme pasientgruppe, der pasienten selv ikke deltar i undersøkelsen.
- Sykepleiere som har arbeidet i dialyseavdelingen i to år eller mer.

Fem forskjellige dialyseavdelinger vil bli forespurt om å delta.

Risiko/ubehag: Det å fortelle sin egen historie kan sette i gang følelser og tanker som du ikke er klar over. Får du behov for å snakke med noen etter intervjuene kan du når som helst ta

kontakt med forskeren eller med den kontaktsykepleier som snakket med deg første gang. Kontaktsykepleier har taushetsplikt og ingen andre i avdelingen vil få vite noe om din deltagelse i studien.

Frivillighet: Det er fullstendig frivillig å delta og du kan når som helst trekke deg fra undersøkelsen uten å måtte oppgi noen grunn. Trekker du deg fra studien vil dette ikke få noen innvirkning på deres arbeidsforhold i dialyseavdelingen.

Databehandling/taushetsplikt: Alle som skal ha kontakt med de innsamlede dataene er underlagt taushetsplikt i henhold til Forvaltningsloven § 13 og Helsepersonellovens § 21. Alle fortellingene vil bli behandlet konfidensielt. Det er bare prosjektleder og eventuelt veiledere som vil ha tilgang til opplysningene. Når fortellingene er analysert vil lydopptakene bli slettet. Når resultatene presenteres i en doktorgradavhandling skal det ikke være mulig å kjenne igjen enkeltpersoner. Alle opplysninger som kan spores tilbake til deg vil bli slettet når prosjektet avsluttes 31.12.2011.

Etisk og faglig vurdering: Prosjektet er godkjent av det sykehuset og den avdelingen du er ansatt på. Undersøkelsen er også godkjent av Regionale komitè for medisinsk forskningsetikk, Region Midt Norge, og er meldt til personvernombudet ved Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste.

Samtykke: Etter at kontaktsykepleier har informert deg og du har lest informasjonsskrivet kan du bruke 3 – 4 dager og tenke igjennom forespørselen på. Dersom du ønsker å delta så skriver du under samtykkeerklæringen og sender svarslippen direkte til forskeren innen dato Når jeg får svarslippen fra deg tar jeg kontakte med deg pr. telefon for å avtale tid og sted. Dersom du ønsker flere opplysninger før du sier deg villig til å la deg intervju kan jeg kontaktes på telefon 70161391 (jobb) 92850817 (mobil). Jeg planlegger å utføre intervjuene i løpet av høst 2007 og 2008.

Mitt navn er Elin Aasen og jeg er ansvarlig for prosjektet. Jeg er utdannet sykepleier og høgskolelektor og arbeider ved Høgskolen i Ålesund, institutt for helsefag. Jeg har tidligere arbeidet 10 år ved en dialyseavdeling. Denne studien er en del av et doktorgradsarbeid ved Universitetet i Bergen. Mine veiledere i forhold til dette arbeidet er Kåre Heggen professor ved Høgskolen i Volda, Bente Wold professor ved Universitetet i Bergen og Marit Kvangarsnes førsteamanuensis ved Høgskolen i Ålesund.
Takk for at du tok deg tid til å lese dette.

Ålesund Vennlig hilsen Elin Aasen

SAMTYKKE TIL Å DELTA I UNDERSØKELSEN:

BRUKERMEDVIRKNING I FORHOLD TIL ELDRE PASIENTER MED KRONISK NYRESVIKT SOM BLIR BEHANDLET MED HEMODIALYSE OG DERES PÅRØRENDE.

Jeg har mottatt muntlig og skriftlig informasjon om studien og sier meg villig til å delta.

Navn:.....

Adresse:.....

.....

Sted:.....dato.....

Telefon:.....

Email adresse:.....

En frankert konvolutt ligger vedlag og returneres til
Elin Aasen Lerstadtoppen 34 6014 Ålesund

.

Intervjuguide

Dataene vil innhentes ved hjelp av fortellinger og målet er at informantene får fortelle så fritt som mulig innenfor rammen som forskningsspørsmålet gir. Intervjuet startes ved at vi snakker om hvordan det hele skal foregå og at forskeren hjelper informanten videre i fortellingen dersom informantene står fast.

Spørsmål til sykepleier:

Kan du først fortelle litt om deg selv; utdanning og yrke, hvor lenge du har arbeidet ved dialyseavdelingen, det sosiale miljøet i avdelingen og dialyseavdelingens rutiner. Videre vil jeg be sykepleier fortelle om sine erfaringer med samhandlingen med pasient og pårørende fra sitt første møte og frem til dagen i dag.

- Hvordan gav du den første informasjonen om behandlingen?
- Hvordan fikk pasienten og deres pårørende uttrykke sine ønsker og behov?
- Hvordan fikk pasienten og pårørende gjennomslag for sine ønsker og behov?

Du kan ta utgangspunkt i en pasient og dens pårørende og ditt første møte og frem til dagen i dag.

Forespørsel om å delta i en vitenskaplig undersøkelse.

Informasjonsskriv til pasienten i forhold til studien:

Brukermedvirkning i forhold til eldre pasienter med kronisk nyresvikt som blir behandlet med hemodialyse og deres pårørende.

Bakgrunn for studien.

Denne undersøkelsen tar utgangspunkt i den nye Omsorgsmeldingen, Stortingsmelding 25 (2005-2006) *Mestring, muligheter og mening* som vektlegger at pasienter og pårørende får være delaktig og får makt og innflytelse over sin egen situasjon. Undersøkelsen setter fokus på eldre (mer enn 75 år) pasienter med kronisk nyresvikt som blir behandlet med hemodialyse og som ikke skal nyretransplanteres og pårørende til samme pasientgruppe. Litteraturen beskriver at antall eldre hemodialysepasienter er økende og dialyseavdelingene har et stort arbeidspress og liten tid til å ivareta alle behovene som de eldre hemodialysepasientene har. Litteraturen beskriver også at det å være hemodialysepasient er svært krevende både for pasienten og de pårørende. Undersøkelsen ønsker å finne ut hvordan dialyseavdelingene tilrettelegger for brukermedvirkning, slik at eldre hemodialysepasienter og deres pårørende får mulighet til å ha innflytelse og til å ta egne valg i forhold til hemodialysebehandlingen. Jeg henvender meg til deg med forespørsel om du kan tenke deg å delta i denne undersøkelsen.

Målsetting og problemstilling for undersøkelsen.

Målet med undersøkelsen er å få kunnskap om hvordan eldre pasienter med kronisk nyresvikt som blir behandlet med hemodialyse og deres pårørende erfarer medbestemmelse/deltagelse (brukermedvirkning) i forhold til hemodialysebehandlingen og hvordan sykepleiere i en dialyseavdeling erfarer at, medbestemmelse/deltagelse (brukermedvirkning) i forhold til eldre hemodialysepasienter og deres pårørende blir praktisert i en dialyseavdeling.

Problemstilling for studien er: *Hvordan blir brukermedvirkning i en dialyseavdeling erfart av pasient og pårørende, og hvordan erfarer sykepleier at brukermedvirkning blir praktisert.*

Metode.

Undersøkelsen skjer ved en kvalitativ studie. Det planlegges å intervju 10 pasienter, 10 pårørende og 10 sykepleiere fra 5 ulike dialyseavdelinger. Dersom du ønsker å delta i denne studien vil jeg først be deg fortelle litt om deg selv; utdanning, tidligere yrke, økonomi, familie og venner. Videre vil jeg be deg fortelle om dine erfaringer med samhandlingen med sykepleier om hemodialysebehandlingen. Du kan ta utgangspunkt i den første informasjonen du fikk og frem til dagen i dag. Du kan fortelle om hvordan du fikk informasjon hvordan du fikk uttrykke dine ønsker og behov og hvordan du erfarer at dine ønsker og behov blir tatt til følge. Intervjuet vil skje på et rolig sted utenom avdelingen, det kan være i ditt hjem eller at forsker finner et annet egnet sted. Samtalen vil bli tatt opp på bånd, for så senere å bli skrevet ned i tekst og analysert. Etter at intervjuet er analysert kan det bli aktuelt å kontakte deg på nytt for å be deg utdype enkelte hendelser.

De som kan delta i undersøkelsen er:

- Eldre hemodialysepasienter som er 75 år eller mer, som ikke skal nyretransplanteres, og som har blitt behandlet med hemodialyse i minst to måneder.
- Pårørende til samme pasientgruppe, der pasienten selv ikke deltar i undersøkelsen.
- Sykepleiere som har arbeidet i dialyseavdelingen i to år eller mer.

Fem forskjellige dialyseavdelinger vil bli forespurt om å delta i undersøkelsen.

Risiko/ubehag: Det å fortelle sin egen historie kan sette i gang følelser og tanker som du ikke er klar over. Får du behov for å snakke med noen etter intervjuene kan du når som helst ta kontakt med forskeren eller med den kontaktsykepleier som snakket med deg første gang. Kontaktsykepleier har taushetsplikt og ingen andre i avdelingen vil få vite noe om din deltagelse i studien.

Frivillighet: Det er fullstendig frivillig å delta og du kan når som helst trekke deg fra undersøkelsen uten å måtte oppgi noen grunn. Trekker du deg fra studien vil dette ikke få noen innvirkning på deres behandling i dialyseavdelingen.

Databehandling/taushetsplikt: Alle som skal ha kontakt med de innsamlede dataene er underlagt taushetsplikt i henhold til Forvaltningsloven § 13 og Helsepersonellovens § 21. Alle dataene/fortellingene vil bli behandlet konfidensielt og aidentifisert og når dataene/fortellingene er analysert vil båndene bli slettet. Etter at fortellingene er analysert kan det være ønskelig å få utdypet enkelte hendelser i fortellingen og det kan bli aktuelt med et intervju nummer to. Samtalen kan foregå i ditt hjem eller jeg vil finne et annet egnet sted som sikrer din anonymitet.

Forsikring: Du er forsikret gjennom pasientskade forsikringsordningen.

Etisk og faglig vurdering: Prosjektet er godkjent av det sykehuset og den dialyseavdelingen du blir behandlet på. Undersøkelsen er også godkjent av Regionale komité for medisinsk forskningsetikk, Region Midt Norge, og er meldt til personvernombudet.

Samtykke: Etter at kontaktsykepleier har informert deg og du har lest informasjonsskrivet kan du bruke 3 – 4 dager og tenke igjennom forespørselen på. Dersom du ønsker å delta så skriver du under samtykkeerklæringen og sender svarslippen direkte til forskeren innen dato Når jeg får svarslippen fra deg tar jeg kontakte med deg pr. telefon for å avtale tid og sted. Dersom du ønsker flere opplysninger før du sier deg villig til å lå deg intervju kan jeg kontaktes på telefon. 70161391 (jobb) 92850817 (mobil). Jeg planlegger å utføre intervjuene i løpet av høst 2007 og 2008.

Mitt navn er Elin Aasen og jeg er ansvarlig for prosjektet. Jeg er utdannet sykepleier og høgskolelektor og arbeider ved Høgskolen i Ålesund, institutt for helsefag. Jeg har tidligere arbeidet 10 år ved en dialyseavdeling. Denne studien er en del av et doktorgradsarbeid ved Universitetet i Bergen. Mine veiledere i forhold til dette arbeidet er Kåre Heggen professor ved Høgskolen i Volda, Bente Wold professor ved Universitetet i Bergen og Marit Kvangarsnes førsteamanuensis ved Høgskolen i Ålesund. Takk for at du tok deg tid til å lese dette.

Ålesund..... Vennlig hilsen Elin Aasen

SAMTYKKE TIL Å DELTA I UNDERSØKELSEN:

BRUKERMEDVIRKNING I FORHOLD TIL ELDRE HEMODIALYSEPASIENTER OG DERES PÅRØRENDE.

Jeg har mottatt muntlig og skriftlig informasjon om studien og sier meg villig til å delta.

Navn:.....

Adresse:.....

.....

Sted:.....dato.....

Telefon:.....

Email adresse:.....

En frankert konvolutt ligger vedlag og returneres til
Elin Aasen Lerstaddoppen 34 6014 Ålesund

.

Intervjuguide

Dataene vil innhentes ved hjelp av fortellinger og målet er at informantene får fortelle så fritt som mulig innenfor rammen som forskningsspørsmålet gir. Intervjuet startes ved at vi snakker om hvordan det hele skal foregå og at forskeren hjelper informanten videre i fortellingen dersom informantene står fast.

Spørsmål til pasienten

Kan du først fortelle litt om deg selv; utdanning og yrke, familie, sosialt nettverk og økonomi. Videre vil jeg be deg fortelle om dine erfaringer med samhandlingen med sykepleier om dialysebehandlingen, fra du fikk din første informasjon om hemodialysebehandling og frem til i dag.

- Hvordan har du erfart at informasjon har blitt gitt?
- Hvordan har du erfart at sykepleier har lyttet til deg?
- Hvordan har du erfart at dine ønsker og behov er tatt til følge?

Forespørsel om å delta i en vitenskaplig undersøkelse.

Informasjonsskriv til pårørende i forhold til studien:

Brukermedvirkning i forhold til eldre pasienter med kronisk nyresvikt som blir behandlet med hemodialyse og deres pårørende..

Bakgrunn for studien.

Denne undersøkelsen tar utgangspunkt i den nye Omsorgsmeldingen, Stortingsmelding 25 (2005-2006) *Mestring, muligheter og mening* som vektlegger at pasienter og pårørende får være delaktig og får makt og innflytelse over sin egen situasjon. Undersøkelsen setter fokus på eldre (mer enn 75 år) pasienter med kronisk nyresvikt som blir behandlet med hemodialyse og som ikke skal nyretransplanteres og pårørende til samme pasientgruppe.. Jeg henvender meg til deg med forespørsmål om du kan tenke deg å delta i denne undersøkelsen

Metode.

Undersøkelsen skjer ved en kvalitativ studie. Det planlegges å intervju pasienter, pårørende og sykepleiere fra ulike dialyseavdelinger. Dersom du ønsker å delta i denne studien vil jeg først be deg kort fortelle litt om deg selv; utdanning, tidligere yrke, økonomi og sosialt nettverk. Videre vil jeg be deg fortelle om dine erfaringer med samhandlingen med sykepleier om hemodialysebehandlingen i forhold til ditt familiemedlem. Du kan ta utgangspunkt i den første informasjonen du fikk og frem til dagen i dag. Du kan fortelle om hvordan du har fått informasjon om behandlingen til ditt familiemedlem, hvordan du har erfart at sykepleier har lyttet til deg og hvordan du har erfart at sykepleier har tatt hensyn til dine synspunkter. Intervjuet vil skje på et rolig sted utenom avdelingen, det kan være i ditt hjem eller at forsker finner et annet egnet sted. Samtalen vil bli tatt opp på bånd, for så senere å bli skrevet ned i tekst og analysert. Etter at intervjuet er analysert kan det bli aktuelt å kontakte deg på nytt for å be deg utdype enkelte hendelser.

De som kan delta i undersøkelsen er:

- Eldre hemodialyspasienter som er 75 år eller mer, som ikke skal nyretransplanteres, og som har blitt behandlet med hemodialyse i minst to måneder.
- Pårørende til samme pasientgruppe, der pasienten selv ikke deltar i undersøkelsen.
- Sykepleiere som har arbeidet i dialyseavdelingen i to år eller mer.

Fem forskjellige dialyseavdelinger vil bli forespurt om å delta i undersøkelsen.

Risiko/ubehag: Det å fortelle sin egen historie kan sette i gang følelser og tanker som du ikke er klar over. Får du behov for å snakke med noen etter intervjuene kan du når som helst ta kontakt med forskeren eller med den kontaktsykepleier som snakket med deg første gang. Kontaktsykepleier har taushetsplikt og ingen andre i avdelingen vil få vite noe om din deltagelse i studien.

Frivillighet: Det er fullstendig frivillig å delta og du kan når som helst trekke deg fra undersøkelsen uten å måtte oppgi noen grunn. Trekker du deg fra studien vil dette ikke få noen innvirkning på deres forhold til dialyseavdelingen.

Databehandling/taushetsplikt: Alle som skal ha kontakt med de innsamlede dataene er underlagt taushetsplikt i henhold til Forvaltningsloven § 13 og Helsepersonellovens § 21. Alle

fortellingene vil bli behandlet konfidensielt. Det er bare prosjektleder og eventuelt veiledere som vil ha tilgang til opplysningene. Når fortellingene er analysert vil lydopptakene bli slettet. Når resultatene presenteres i en doktorgradavhandling skal det ikke være mulig å kjenne igjen enkeltpersoner. Alle opplysninger som kan spores tilbake til deg vil bli slettet når prosjektet avsluttes 31.12.2011.

Etisk og faglig vurdering: Prosjektet er godkjent av det sykehuset og den dialyseavdelingen ditt familiemedlem blir behandlet på. Undersøkelsen er også godkjent av Regionale komitè for medisinsk forskningsetikk, Region Midt Norge, og er meldt til personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste.

Samtykke: Etter at kontaktsykepleier har informert deg og du har lest informasjonsskrivet kan du bruke 3 – 4 dager og tenke igjennom forespørselen på. Dersom du ønsker å delta så skriver du under samtykkeerklæringen og sender svarslippen direkte til forskeren innen dato Når jeg får svarslippen fra deg tar jeg kontakte med deg pr. telefon for å avtale tid og sted. Dersom du ønsker flere opplysninger før du sier deg villig til å la deg intervjuet kan jeg kontaktes på telefon 70161391 (jobb) 92850817 (mobil). Jeg planlegger å utføre intervjuene i løpet av høst 2007 og 2008.

Mitt navn er Elin Aasen og jeg er ansvarlig for prosjektet. Jeg er utdannet sykepleier og høskolelektor og arbeider ved Høgskolen i Ålesund, institutt for helsefag. Jeg har tidligere arbeidet 10 år ved en dialyseavdeling. Denne studien er en del av et doktorgradsarbeid ved Universitetet i Bergen. Mine veiledere i forhold til dette arbeidet er: Kåre Heggen professor ved Høgskolen i Volda, Bente Wold professor ved Universitetet i Bergen og Marit Kvangarsnes førsteamanuensis ved Høgskolen i Ålesund. Takk for at du tok deg tid til å lese dette.

Ålesund Vennlig hilsen Elin Aasen

SAMTYKKE TIL Å DELTA I UNDERSØKELSEN:

*BRUKERMEDVIRKNING I FORHOLD TIL ELDRE PASIENTER MED KRONISK
NYRESVIKT SOM BLIR BEHANDLET MED HEMODIALYSE OG DERES PÅRØRENDE.*

Jeg har mottatt muntlig og skriftlig informasjon om studien og sier meg villig til å delta.

Navn:.....

Adresse:.....

.....

Sted:.....dato.....

Telefon:.....

Email adresse:.....

En frankert konvolutt ligger vedlag og returneres til
Elin Aasen Lerstaddoppen 34 6014 Ålesund

.

Intervjuguide

Dataene vil innhentes ved hjelp av fortellinger og målet er at informantene får fortelle så fritt som mulig innenfor rammen som forskningsspørsmålet gir. Intervjuet startes ved at vi snakker om hvordan det hele skal foregå og at forskeren hjelper informanten videre i fortellingen dersom informantene står fast.

Spørsmål til pårørende

Kan du først fortelle litt om deg selv; utdanning og yrke, familie, sosialt nettverk og økonomi. Videre vil jeg be deg fortelle om dine erfaringer med samhandlingen med sykepleier om dialysebehandlingen, fra dere fikk din første informasjon om og frem til i dag.

- Hvordan har du erfart at informasjon har blitt gitt?
- Hvordan har du erfart at sykepleier har lyttet til deg?
- Hvordan har du erfart at dine synspunkt er tatt hensyn til?

Doctoral Theses at The Faculty of Psychology,
University of Bergen

1980	Allen, H.M., Dr. philos.	Parent-offspring interactions in willow grouse (<i>Lagopus L. Lagopus</i>).
1981	Myhrer, T., Dr. philos.	Behavioral Studies after selective disruption of hippocampal inputs in albino rats.
1982	Svebak, S., Dr. philos.	The significance of motivation for task-induced tonic physiological changes.
1983	Myhre, G., Dr. philos.	The Biopsychology of behavior in captive Willow ptarmigan.
	Eide, R., Dr. philos.	PSYCHOSOCIAL FACTORS AND INDICES OF HEALTH RISKS. The relationship of psychosocial conditions to subjective complaints, arterial blood pressure, serum cholesterol, serum triglycerides and urinary catecholamines in middle aged populations in Western Norway.
	Værnes, R.J., Dr. philos.	Neuropsychological effects of diving.
1984	Kolstad, A., Dr. philos.	Til diskusjonen om sammenhengen mellom sosiale forhold og psykiske strukturer. En epidemiologisk undersøkelse blant barn og unge.
	Løberg, T., Dr. philos.	Neuropsychological assessment in alcohol dependence.
1985	Hellesnes, T., Dr. philos.	Læring og problemløsning. En studie av den perseptuelle analysens betydning for verbal læring.
	Håland, W., Dr. philos.	Psykoterapi: relasjon, utviklingsprosess og effekt.
1986	Hagtvet, K.A., Dr. philos.	The construct of test anxiety: Conceptual and methodological issues.
	Jellestad, F.K., Dr. philos.	Effects of neuron specific amygdala lesions on fear-motivated behavior in rats.
1987	Aarø, L.E., Dr. philos.	Health behaviour and socioeconomic Status. A survey among the adult population in Norway.
	Underlid, K., Dr. philos.	Arbeidsløse i psykososialt perspektiv.
	Laberg, J.C., Dr. philos.	Expectancy and classical conditioning in alcoholics' craving.
	Vollmer, F.C., Dr. philos.	Essays on explanation in psychology.
	Ellertsen, B., Dr. philos.	Migraine and tension headache: Psychophysiology, personality and therapy.
1988	Kaufmann, A., Dr. philos.	Antisocial atferd hos ungdom. En studie av psykologiske determinanter.

	Mykletun, R.J., Dr. philos.	Teacher stress: personality, work-load and health.
	Havik, O.E., Dr. philos.	After the myocardial infarction: A medical and psychological study with special emphasis on perceived illness.
1989	Bråten, S., Dr. philos.	Menneskedyaden. En teoretisk tese om sinnets dialogiske natur med informasjons- og utviklingspsykologiske implikasjoner sammenholdt med utvalgte spedbarnsstudier.
	Wold, B., Dr. psychol.	Lifestyles and physical activity. A theoretical and empirical analysis of socialization among children and adolescents.
1990	Flaten, M.A., Dr. psychol.	The role of habituation and learning in reflex modification.
1991	Alsaker, F.D., Dr. philos.	Global negative self-evaluations in early adolescence.
	Kraft, P., Dr. philos.	AIDS prevention in Norway. Empirical studies on diffusion of knowledge, public opinion, and sexual behaviour.
	Endresen, I.M., Dr. philos.	Psychoimmunological stress markers in working life.
	Faleide, A.O., Dr. philos.	Asthma and allergy in childhood. Psychosocial and psychotherapeutic problems.
1992	Dalen, K., Dr. philos.	Hemispheric asymmetry and the Dual-Task Paradigm: An experimental approach.
	Bø, I.B., Dr. philos.	Ungdoms sosiale økologi. En undersøkelse av 14-16 åringers sosiale nettverk.
	Nivison, M.E., Dr. philos.	The relationship between noise as an experimental and environmental stressor, physiological changes and psychological factors.
	Torgersen, A.M., Dr. philos.	Genetic and environmental influence on temperamental behaviour. A longitudinal study of twins from infancy to adolescence.
1993	Larsen, S., Dr. philos.	Cultural background and problem drinking.
	Nordhus, I.H., Dr. philos.	Family caregiving. A community psychological study with special emphasis on clinical interventions.
	Thuen, F., Dr. psychol.	Accident-related behaviour among children and young adolescents: Prediction and prevention.
	Solheim, R., Dr. philos.	Spesifikke lærevansker. Diskrepanskriteriet anvendt i seleksjonsmetodikk.
	Johnsen, B.H., Dr. psychol.	Brain asymmetry and facial emotional expressions: Conditioning experiments.
1994	Tønnessen, F.E., Dr. philos.	The etiology of Dyslexia.
	Kvale, G., Dr. psychol.	Psychological factors in anticipatory nausea and vomiting in cancer chemotherapy.

	Asbjørnsen, A.E., Dr. psychol.	Structural and dynamic factors in dichotic listening: An interactional model.
	Bru, E., Dr. philos.	The role of psychological factors in neck, shoulder and low back pain among female hospitale staff.
	Braathen, E.T., Dr. psychol.	Prediction of exellence and discontinuation in different types of sport: The significance of motivation and EMG.
	Johannessen, B.F., Dr. philos.	Det flytende kjønnnet. Om lederskap, politikk og identitet.
1995	Sam, D.L., Dr. psychol.	Acculturation of young immigrants in Norway: A psychological and socio-cultural adaptation.
	Bjaalid, I.-K., Dr. philos	Component processes in word recognition.
	Martinsen, Ø., Dr. philos.	Cognitive style and insight.
	Nordby, H., Dr. philos.	Processing of auditory deviant events: Mismatch negativity of event-related brain potentials.
	Raaheim, A., Dr. philos.	Health perception and health behaviour, theoretical considerations, empirical studies, and practical implications.
	Seltzer, W.J., Dr.philos.	Studies of Psychocultural Approach to Families in Therapy.
	Brun, W., Dr.philos.	Subjective conceptions of uncertainty and risk.
	Aas, H.N., Dr. psychol.	Alcohol expectancies and socialization: Adolescents learning to drink.
	Bjørkly, S., Dr. psychol.	Diagnosis and prediction of intra-institutional aggressive behaviour in psychotic patients
1996	Anderssen, N., Dr. psychol.	Physical activity of young people in a health perspective: Stability, change and social influences.
	Sandal, Gro Mjeldheim, Dr. psychol.	Coping in extreme environments: The role of personality.
	Strumse, Einar, Dr. philos.	The psychology of aesthetics: explaining visual preferences for agrarian landscapes in Western Norway.
	Hestad, Knut, Dr. philos.	Neuropsychological deficits in HIV-1 infection.
	Lugoe, L.Wycliffe, Dr. philos.	Prediction of Tanzanian students' HIV risk and preventive behaviours
	Sandvik, B. Gunnhild, Dr. philos.	Fra distriktsjordmor til institusjonsjordmor. Fremveksten av en profesjon og en profesjonsutdanning
	Lie, Gro Therese, Dr. psychol.	The disease that dares not speak its name: Studies on factors of importance for coping with HIV/AIDS in Northern Tanzania
	Øygaard, Lisbet, Dr. philos.	Health behaviors among young adults. A psychological and sociological approach
	Stormark, Kjell Morten, Dr. psychol.	Emotional modulation of selective attention: Experimental and clinical evidence.

	Einarsen, Ståle, Dr. psychol.	Bullying and harassment at work: epidemiological and psychosocial aspects.
1997	Knivsberg, Ann-Mari, Dr. philos.	Behavioural abnormalities and childhood psychopathology: Urinary peptide patterns as a potential tool in diagnosis and remediation.
	Eide, Arne H., Dr. philos.	Adolescent drug use in Zimbabwe. Cultural orientation in a global-local perspective and use of psychoactive substances among secondary school students.
	Sørensen, Marit, Dr. philos.	The psychology of initiating and maintaining exercise and diet behaviour.
	Skjæveland, Oddvar, Dr. psychol.	Relationships between spatial-physical neighborhood attributes and social relations among neighbors.
	Zewdie, Tekla, Dr. philos.	Mother-child relational patterns in Ethiopia. Issues of developmental theories and intervention programs.
	Wilhelmsen, Britt Unni, Dr. philos.	Development and evaluation of two educational programmes designed to prevent alcohol use among adolescents.
	Manger, Terje, Dr. philos.	Gender differences in mathematical achievement among Norwegian elementary school students.
1998		
V	Lindstrøm, Torill Christine, Dr. philos.	«Good Grief»: Adapting to Bereavement.
	Skogstad, Anders, Dr. philos.	Effects of leadership behaviour on job satisfaction, health and efficiency.
	Haldorsen, Ellen M. Håland, Dr. psychol.	Return to work in low back pain patients.
	Besemer, Susan P., Dr. philos.	Creative Product Analysis: The Search for a Valid Model for Understanding Creativity in Products.
H	Winje, Dagfinn, Dr. psychol.	Psychological adjustment after severe trauma. A longitudinal study of adults' and children's posttraumatic reactions and coping after the bus accident in Måbødalen, Norway 1988.
	Vosburg, Suzanne K., Dr. philos.	The effects of mood on creative problem solving.
	Eriksen, Hege R., Dr. philos.	Stress and coping: Does it really matter for subjective health complaints?
	Jakobsen, Reidar, Dr. psychol.	Empiriske studier av kunnskap og holdninger om hiv/aids og den normative seksuelle utvikling i ungdomsårene.
1999		
V	Mikkelsen, Aslaug, Dr. philos.	Effects of learning opportunities and learning climate on occupational health.
	Samdal, Oddrun, Dr. philos.	The school environment as a risk or resource for students' health-related behaviours and subjective well-being.
	Friestad, Christine, Dr. philos.	Social psychological approaches to smoking.

	Ekeland, Tor-Johan, Dr. philos.	Meining som medisin. Ein analyse av placebofenomenet og implikasjoner for terapi og terapeutiske teoriar.
H	Saban, Sara, Dr. psychol.	Brain Asymmetry and Attention: Classical Conditioning Experiments.
	Carlsten, Carl Thomas, Dr. philos.	God lesing – God læring. En aksjonsrettet studie av undervisning i fagtekstlesing.
	Dundas, Ingrid, Dr. psychol.	Functional and dysfunctional closeness. Family interaction and children's adjustment.
	Engen, Liv, Dr. philos.	Kartlegging av leseferdighet på småskoletrinnet og vurdering av faktorer som kan være av betydning for optimal leseutvikling.
2000		
V	Hovland, Ole Johan, Dr. philos.	Transforming a self-preserving "alarm" reaction into a self-defeating emotional response: Toward an integrative approach to anxiety as a human phenomenon.
	Lillejord, Sølvi, Dr. philos.	Handlingsrasjonalitet og spesialundervisning. En analyse av aktørperspektiver.
	Sandell, Ove, Dr. philos.	Den varme kunnskapen.
	Oftedal, Marit Petersen, Dr. philos.	Diagnostisering av ordavkodingsvansker: En prosessanalytisk tilnæringsmåte.
H	Sandbak, Tone, Dr. psychol.	Alcohol consumption and preference in the rat: The significance of individual differences and relationships to stress pathology
	Eid, Jarle, Dr. psychol.	Early predictors of PTSD symptom reporting; The significance of contextual and individual factors.
2001		
V	Skinstad, Anne Helene, Dr. philos.	Substance dependence and borderline personality disorders.
	Binder, Per-Einar, Dr. psychol.	Individet og den meningsbærende andre. En teoretisk undersøkelse av de mellommenneskelige forutsetningene for psykisk liv og utvikling med utgangspunkt i Donald Winnicotts teori.
	Roald, Ingvild K., Dr. philos.	Building of concepts. A study of Physics concepts of Norwegian deaf students.
H	Fekadu, Zelalem W., Dr. philos.	Predicting contraceptive use and intention among a sample of adolescent girls. An application of the theory of planned behaviour in Ethiopian context.
	Melesse, Fantu, Dr. philos.	The more intelligent and sensitive child (MISC) mediational intervention in an Ethiopian context: An evaluation study.
	Råheim, Målfrid, Dr. philos.	Kvinnerens kroppserfaring og livssammenheng. En fenomenologisk – hermeneutisk studie av friske kvinner og kvinner med kroniske muskelsmerter.
	Engelsen, Birthe Kari, Dr. psychol.	Measurement of the eating problem construct.
	Lau, Bjørn, Dr. philos.	Weight and eating concerns in adolescence.

2002

- V Ihlebæk, Camilla, Dr. philos. Epidemiological studies of subjective health complaints.
- Rosén, Gunnar O. R., Dr. philos. The phantom limb experience. Models for understanding and treatment of pain with hypnosis.
- Høines, Marit Johnsen, Dr. philos. Fleksible språkrrom. Matematikk læring som tekstutvikling.
- Anthun, Roald Andor, Dr. philos. School psychology service quality. Consumer appraisal, quality dimensions, and collaborative improvement potential
- Pallesen, Ståle, Dr. psychol. Insomnia in the elderly. Epidemiology, psychological characteristics and treatment.
- Midthassel, Unni Vere, Dr. philos. Teacher involvement in school development activity. A study of teachers in Norwegian compulsory schools
- Kallestad, Jan Helge, Dr. philos. Teachers, schools and implementation of the Olweus Bullying Prevention Program.

H

- Ofte, Sonja Helgesen, Dr. psychol. Right-left discrimination in adults and children.
- Netland, Marit, Dr. psychol. Exposure to political violence. The need to estimate our estimations.
- Diseth, Åge, Dr. psychol. Approaches to learning: Validity and prediction of academic performance.
- Bjuland, Raymond, Dr. philos. Problem solving in geometry. Reasoning processes of student teachers working in small groups: A dialogical approach.

2003

- V Arefjord, Kjersti, Dr. psychol. After the myocardial infarction – the wives' view. Short- and long-term adjustment in wives of myocardial infarction patients.
- Ingjaldsson, Jón Þorvaldur, Dr. psychol. Unconscious Processes and Vagal Activity in Alcohol Dependency.
- Holden, Børge, Dr. philos. Følger av atferdsanalytiske forklaringer for atferdsanalysens tilnærming til utforming av behandling.
- Holsen, Ingrid, Dr. philos. Depressed mood from adolescence to 'emerging adulthood'. Course and longitudinal influences of body image and parent-adolescent relationship.
- Hammar, Åsa Karin, Dr. psychol. Major depression and cognitive dysfunction- An experimental study of the cognitive effort hypothesis.
- Sprugevica, Ieva, Dr. philos. The impact of enabling skills on early reading acquisition.
- Gabrielsen, Egil, Dr. philos. LESE FOR LIVET. Lesekompetansen i den norske voksebefolkningen sett i lys av visjonen om en enhetsskole.
- H Hansen, Anita Lill, Dr. psychol. The influence of heart rate variability in the regulation of attentional and memory processes.
- Dyregrov, Kari, Dr. philos. The loss of child by suicide, SIDS, and accidents: Consequences, needs and provisions of help.

2004

- V Torsheim, Torbjørn, Dr. psychol. Student role strain and subjective health complaints: Individual, contextual, and longitudinal perspectives.
- Haugland, Bente Storm Mowatt Dr. psychol. Parental alcohol abuse. Family functioning and child adjustment.
- Milde, Anne Marita, Dr. psychol. Ulcerative colitis and the role of stress. Animal studies of psychobiological factors in relationship to experimentally induced colitis.
- Stornes, Tor, Dr. philos. Socio-moral behaviour in sport. An investigation of perceptions of sportspersonship in handball related to important factors of socio-moral influence.
- Mæhle, Magne, Dr. philos. Re-inventing the child in family therapy: An investigation of the relevance and applicability of theory and research in child development for family therapy involving children.
- Kobbeltvedt, Therese, Dr. psychol. Risk and feelings: A field approach.

**2004
H**

- Thomsen, Tormod, Dr. psychol. Localization of attention in the brain.
- Løberg, Else-Marie, Dr. psychol. Functional laterality and attention modulation in schizophrenia: Effects of clinical variables.
- Kyrkjebø, Jane Mikkelsen, Dr. philos. Learning to improve: Integrating continuous quality improvement learning into nursing education.
- Laumann, Karin, Dr. psychol. Restorative and stress-reducing effects of natural environments: Experiential, behavioural and cardiovascular indices.
- Holgersen, Helge, PhD Mellom oss - Essay i relasjonell psykoanalyse.

2005

- V Hetland, Hilde, Dr. psychol. Leading to the extraordinary? Antecedents and outcomes of transformational leadership.
- Iversen, Anette Christine, Dr. philos. Social differences in health behaviour: the motivational role of perceived control and coping.

**2005
H**

- Mathisen, Gro Ellen, PhD Climates for creativity and innovation: Definitions, measurement, predictors and consequences.
- Sævi, Tone, Dr. philos. Seeing disability pedagogically – The lived experience of disability in the pedagogical encounter.
- Wiiium, Nora, PhD Intrapersonal factors, family and school norms: combined and interactive influence on adolescent smoking behaviour.
- Kanagaratnam, Pushpa, PhD Subjective and objective correlates of Posttraumatic Stress in immigrants/refugees exposed to political violence.
- Larsen, Torill M. B. , PhD Evaluating principals` and teachers` implementation of Second Step. A case study of four Norwegian primary schools.
- Bancila, Delia, PhD Psychosocial stress and distress among Romanian adolescents and adults.

2006

V

- Hillestad, Torgeir Martin, Dr. philos. Normalitet og avvik. Forutsetninger for et objektivt psykopatologisk avviksbegrep. En psykologisk, sosial, erkjennelsesteoretisk og teorihistorisk framstilling.
- Nordanger, Dag Øystein, Dr. psychol. Psychosocial discourses and responses to political violence in post-war Tigray, Ethiopia.
- Rimol, Lars Morten, PhD Behavioral and fMRI studies of auditory laterality and speech sound processing.
- Krumsvik, Rune Johan, Dr. philos. ICT in the school. ICT-initiated school development in lower secondary school.
- Norman, Elisabeth, Dr. psychol. Gut feelings and unconscious thought: An exploration of fringe consciousness in implicit cognition.
- Israel, K Pravin, Dr. psychol. Parent involvement in the mental health care of children and adolescents. Emperical studies from clinical care setting.
- Glasø, Lars, PhD Affects and emotional regulation in leader-subordinate relationships.
- Knutsen, Ketil, Dr. philos. HISTORIER UNGDOM LEVER – En studie av hvordan ungdommer bruker historie for å gjøre livet meningsfullt.
- Matthiesen, Stig Berge, PhD Bullying at work. Antecedents and outcomes.

2006

H

- Gramstad, Arne, PhD Neuropsychological assessment of cognitive and emotional functioning in patients with epilepsy.
- Bendixen, Mons, PhD Antisocial behaviour in early adolescence: Methodological and substantive issues.
- Mrumbi, Khalifa Maulid, PhD Parental illness and loss to HIV/AIDS as experienced by AIDS orphans aged between 12-17 years from Temeke District, Dar es Salaam, Tanzania: A study of the children's psychosocial health and coping responses.
- Hetland, Jørn, Dr. psychol. The nature of subjective health complaints in adolescence: Dimensionality, stability, and psychosocial predictors
- Kakoko, Deodatus Conatus Vitalis, PhD Voluntary HIV counselling and testing service uptake among primary school teachers in Mwanza, Tanzania: assessment of socio-demographic, psychosocial and socio-cognitive aspects
- Mykletun, Arnstein, Dr. psychol. Mortality and work-related disability as long-term consequences of anxiety and depression: Historical cohort designs based on the HUNT-2 study
- Sivertsen, Børge, PhD Insomnia in older adults. Consequences, assessment and treatment.

2007

V

- Singhammer, John, Dr. philos. Social conditions from before birth to early adulthood – the influence on health and health behaviour
- Janvin, Carmen Ani Cristea, PhD Cognitive impairment in patients with Parkinson's disease: profiles and implications for prognosis

2007**H**

- Braarud, Hanne Cecilie, Dr.psychol. Infant regulation of distress: A longitudinal study of transactions between mothers and infants
- Tveito, Torill Helene, PhD Sick Leave and Subjective Health Complaints
- Magnussen, Liv Heide, PhD Returning disability pensioners with back pain to work
- Thuen, Elin Marie, Dr.philos. Learning environment, students' coping styles and emotional and behavioural problems. A study of Norwegian secondary school students.
- Solberg, Ole Asbjørn, PhD Peacekeeping warriors – A longitudinal study of Norwegian peacekeepers in Kosovo
- Søreide, Gunn Elisabeth, Dr.philos. Narrative construction of teacher identity
- Svensen, Erling, PhD WORK & HEALTH. Cognitive Activation Theory of Stress applied in an organisational setting.
- Øverland, Simon Nygaard, PhD Mental health and impairment in disability benefits. Studies applying linkages between health surveys and administrative registries.
- Eichele, Tom, PhD Electrophysiological and Hemodynamic Correlates of Expectancy in Target Processing
- Børhaug, Kjetil, Dr.philos. Oppseding til demokrati. Ein studie av politisk oppseding i norsk skule.
- Eikeland, Thorleif, Dr.philos. Om å vokse opp på barnehjem og på sykehus. En undersøkelse av barnehjemsbarns opplevelser på barnehjem sammenholdt med sanatoriebarns beskrivelse av langvarige sykehusopphold – og et forsøk på forklaring.
- Wadel, Carl Cato, Dr.philos. Medarbeidersamhandling og medarbeiderledelse i en lagbasert organisasjon
- Vinje, Hege Forbech, PhD Thriving despite adversity: Job engagement and self-care among community nurses
- Noort, Maurits van den, PhD Working memory capacity and foreign language acquisition

2008**V**

- Breivik, Kyrre, Dr.psychol. The Adjustment of Children and Adolescents in Different Post-Divorce Family Structures. A Norwegian Study of Risks and Mechanisms.
- Johnsen, Grethe E., PhD Memory impairment in patients with posttraumatic stress disorder
- Sætrevik, Bjørn, PhD Cognitive Control in Auditory Processing
- Carvalho, Susana Fonseca, PhD Prevention of bullying in schools: an ecological model

2008**H**

- Brønnick, Kolbjørn Selvåg Attentional dysfunction in dementia associated with Parkinson's disease.

	Posserud, Maj-Britt Rocio	Epidemiology of autism spectrum disorders
	Haug, Ellen	Multilevel correlates of physical activity in the school setting
	Skjerve, Arvid	Assessing mild dementia – a study of brief cognitive tests.
	Kjønniksen, Lise	The association between adolescent experiences in physical activity and leisure time physical activity in adulthood: a ten year longitudinal study
	Gundersen, Hilde	The effects of alcohol and expectancy on brain function
	Omvik, Siri	Insomnia – a night and day problem
2009		
V	Molde, Helge	Pathological gambling: prevalence, mechanisms and treatment outcome.
	Foss, Else	Den omsorgsfulle væremåte. En studie av voksnes væremåte i forhold til barn i barnehagen.
	Westrheim, Kariane	Education in a Political Context: A study of Knowledge Processes and Learning Sites in the PKK.
	Wehling, Eike	Cognitive and olfactory changes in aging
	Wangberg, Silje C.	Internet based interventions to support health behaviours: The role of self-efficacy.
	Nielsen, Morten B.	Methodological issues in research on workplace bullying. Operationalisations, measurements and samples.
	Sandu, Anca Larisa	MRI measures of brain volume and cortical complexity in clinical groups and during development.
	Guribye, Eugene	Refugees and mental health interventions
	Sørensen, Lin	Emotional problems in inattentive children – effects on cognitive control functions.
	Tjomsland, Hege E.	Health promotion with teachers. Evaluation of the Norwegian Network of Health Promoting Schools: Quantitative and qualitative analyses of predisposing, reinforcing and enabling conditions related to teacher participation and program sustainability.
	Helleve, Ingrid	Productive interactions in ICT supported communities of learners
2009		
H	Skorpen, Aina Øye, Christine	Dagliglivet i en psykiatrisk institusjon: En analyse av miljøterapeutiske praksiser
	Andreassen, Cecilie Schou	WORKAHOLISM – Antecedents and Outcomes
	Stang, Ingun	Being in the same boat: An empowerment intervention in breast cancer self-help groups
	Sequeira, Sarah Dorothee Dos Santos	The effects of background noise on asymmetrical speech perception

	Kleiven, Jo, dr.philos.	The Lillehammer scales: Measuring common motives for vacation and leisure behavior
	Jónsdóttir, Guðrún	Dubito ergo sum? Ni jenter møter naturfaglig kunnskap.
	Hove, Oddbjørn	Mental health disorders in adults with intellectual disabilities - Methods of assessment and prevalence of mental health disorders and problem behaviour
	Wageningen, Heidi Karin van	The role of glutamate on brain function
	Bjørkvik, Jofrid	God nok? Selvaktelse og interpersonlig fungering hos pasienter innen psykisk helsevern: Forholdet til diagnoser, symptomer og behandlingsutbytte
	Andersson, Martin	A study of attention control in children and elderly using a forced-attention dichotic listening paradigm
	Almás, Aslaug Grov	Teachers in the Digital Network Society: Visions and Realities. A study of teachers' experiences with the use of ICT in teaching and learning.
	Ulvik, Marit	Lærerutdanning som dannning? Tre stemmer i diskusjonen
2010		
V	Skår, Randi	Læringsprosesser i sykepleieres profesjonsutøvelse. En studie av sykepleieres læringserfaringer.
	Roald, Knut	Kvalitetsvurdering som organisasjonslæring mellom skole og skoleeigar
	Lunde, Linn-Heidi	Chronic pain in older adults. Consequences, assessment and treatment.
	Danielsen, Anne Grete	Perceived psychosocial support, students' self-reported academic initiative and perceived life satisfaction
	Hysing, Mari	Mental health in children with chronic illness
	Olsen, Olav Kjellevold	Are good leaders moral leaders? The relationship between effective military operational leadership and morals
	Riese, Hanne	Friendship and learning. Entrepreneurship education through mini-enterprises.
	Holthe, Asle	Evaluating the implementation of the Norwegian guidelines for healthy school meals: A case study involving three secondary schools
H	Hauge, Lars Johan	Environmental antecedents of workplace bullying: A multi-design approach
	Bjørkelo, Brita	Whistleblowing at work: Antecedents and consequences
	Reme, Silje Endresen	Common Complaints – Common Cure? Psychiatric comorbidity and predictors of treatment outcome in low back pain and irritable bowel syndrome
	Helland, Wenche Andersen	Communication difficulties in children identified with psychiatric problems

Beneventi, Harald	Neuronal correlates of working memory in dyslexia
Thygesen, Elin	Subjective health and coping in care-dependent old persons living at home
Aanes, Mette Marthinussen	Poor social relationships as a threat to belongingness needs. Interpersonal stress and subjective health complaints: Mediating and moderating factors.
Anker, Morten Gustav	Client directed outcome informed couple therapy
Bull, Torill	Combining employment and child care: The subjective well-being of single women in Scandinavia and in Southern Europe
Viig, Nina Grieg	Tilrettelegging for læreres deltakelse i helsefremmende arbeid. En kvalitativ og kvantitativ analyse av sammenhengen mellom organisatoriske forhold og læreres deltakelse i utvikling og implementering av Europeisk Nettverk av Helsefremmende Skoler i Norge
Wolff, Katharina	To know or not to know? Attitudes towards receiving genetic information among patients and the general public.
Ogden, Terje, dr.philos.	Familiebasert behandling av alvorlige atferdsproblemer blant barn og ungdom. Evaluering og implementering av evidensbaserte behandlingsprogrammer i Norge.
Solberg, Mona Elin	Self-reported bullying and victimisation at school: Prevalence, overlap and psychosocial adjustment.
2011	
V	
Bye, Hege Høvik	Self-presentation in job interviews. Individual and cultural differences in applicant self-presentation during job interviews and hiring managers' evaluation
Notelaers, Guy	Workplace bullying. A risk control perspective.
Moltu, Christian	Being a therapist in difficult therapeutic impasses. A hermeneutic phenomenological analysis of skilled psychotherapists' experiences, needs, and strategies in difficult therapies ending well.
Myrseth, Helga	Pathological Gambling - Treatment and Personality Factors
Schanche, Elisabeth	From self-criticism to self-compassion. An empirical investigation of hypothesized change processes in the Affect Phobia Treatment Model of short-term dynamic psychotherapy for patients with Cluster C personality disorders.
Våpenstad, Eystein Victor, dr.philos.	Det tempererte nærvær. En teoretisk undersøkelse av psykoterapeutens subjektivitet i psykoanalyse og psykoanalytisk psykoterapi.
Haukebø, Kristin	Cognitive, behavioral and neural correlates of dental and intra-oral injection phobia. Results from one treatment and one fMRI study of randomized, controlled design.
Harris, Anette	Adaptation and health in extreme and isolated environments. From 78°N to 75°S.

	Bjørknes, Ragnhild	Parent Management Training-Oregon Model: intervention effects on maternal practice and child behavior in ethnic minority families
	Mamen, Asgeir	Aspects of using physical training in patients with substance dependence and additional mental distress
	Espevik, Roar	Expert teams: Do shared mental models of team members make a difference
	Haara, Frode Olav	Unveiling teachers' reasons for choosing practical activities in mathematics teaching
2011		
H	Hauge, Hans Abraham	How can employee empowerment be made conducive to both employee health and organisation performance? An empirical investigation of a tailor-made approach to organisation learning in a municipal public service organisation.
	Melkevik, Ole Rogstad	Screen-based sedentary behaviours: pastimes for the poor, inactive and overweight? A cross-national survey of children and adolescents in 39 countries.
	Vøllestad, Jon	Mindfulness-based treatment for anxiety disorders. A quantitative review of the evidence, results from a randomized controlled trial, and a qualitative exploration of patient experiences.
	Tolo, Astrid	Hvordan blir lærerkompetanse konstruert? En kvalitativ studie av PPU-studenters kunnskapsutvikling.
	Saus, Evelyn-Rose	Training effectiveness: Situation awareness training in simulators
	Nordgreen, Tine	Internet-based self-help for social anxiety disorder and panic disorder. Factors associated with effect and use of self-help.
	Munkvold, Linda Helen	Oppositional Defiant Disorder: Informant discrepancies, gender differences, co-occurring mental health problems and neurocognitive function.
	Christiansen, Øivin	Når barn plasseres utenfor hjemmet: beslutninger, forløp og relasjoner. Under barnevernets (ved)tak.
	Brunborg, Geir Scott	Conditionability and Reinforcement Sensitivity in Gambling Behaviour
	Hystad, Sigurd William	Measuring Psychological Resiliency: Validation of an Adapted Norwegian Hardiness Scale
2012		
V	Roness, Dag	Hvorfor bli lærer? Motivasjon for utdanning og utøving.
	Fjermestad, Krister Westlye	The therapeutic alliance in cognitive behavioural therapy for youth anxiety disorders
	Jenssen, Eirik Sørnes	Tilpasset opplæring i norsk skole: politikers, skolelederes og læreres handlingsvalg
	Johansen, Venke Frederike	Når det intime blir offentlig. Om kvinners åpenhet om brystkreft og om markedsføring av brystkreftsaken.

	Herheim, Rune	Pupils collaborating in pairs at a computer in mathematics learning: investigating verbal communication patterns and qualities
	Vie, Tina Løkke	Cognitive appraisal, emotions and subjective health complaints among victims of workplace bullying: A stress-theoretical approach
	Jones, Lise Øen	Effects of reading skills, spelling skills and accompanying efficacy beliefs on participation in education. A study in Norwegian prisons.
2012		
H	Danielsen, Yngvild Sørebo	Childhood obesity – characteristics and treatment. Psychological perspectives.
	Horverak, Jøri Gytre	Sense or sensibility in hiring processes. Interviewee and interviewer characteristics as antecedents of immigrant applicants' employment probabilities. An experimental approach.
	Jøsendal, Ola	Development and evaluation of BE smokeFREE, a school-based smoking prevention program
	Osnes, Berge	Temporal and Posterior Frontal Involvement in Auditory Speech Perception
	Drageset, Sigrunn	Psychological distress, coping and social support in the diagnostic and preoperative phase of breast cancer
	Aasland, Merethe Schanke	Destructive leadership: Conceptualization, measurement, prevalence and outcomes
	Bakibinga, Pauline	The experience of job engagement and self-care among Ugandan nurses and midwives
	Skogen, Jens Christoffer	Foetal and early origins of old age health. Linkage between birth records and the old age cohort of the Hordaland Health Study (HUSK)
	Leveresen, Ingrid	Adolescents' leisure activity participation and their life satisfaction: The role of demographic characteristics and psychological processes
	Hanss, Daniel	Explaining sustainable consumption: Findings from cross-sectional and intervention approaches
	Rød, Per Arne	Barn i klem mellom foreldrekonflikter og samfunnsmessig beskyttelse
2013		
V	Mentzoni, Rune Aune	Structural Characteristics in Gambling
	Knudsen, Ann Kristin	Long-term sickness absence and disability pension award as consequences of common mental disorders. Epidemiological studies using a population-based health survey and official ill health benefit registries.
	Strand, Mari	Emotional information processing in recurrent MDD
	Veseth, Marius	Recovery in bipolar disorder. A reflexive-collaborative exploration of the lived experiences of healing and growth when battling a severe mental illness